

На основу члана 102. став 3, члана 237. тачка 3) и члана 249. став 1. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10 и 57/11),

Управни одбор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК О ЛЕТИЛИШТИМА И ТЕРЕНИМА

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет правилника

Члан 1.

Овим правилником се утврђују услови и поступак добијања дозволе за коришћење летишта и терена, садржај, важење, измена, пренос, суспензија и стављање ван снаге дозволе за коришћење летишта и терена, као и услови под којима летишта и терени могу да се користе у ваздушном саобраћају, у циљу безбедног обављања панорамских летова, пружања услуга из ваздуха, превоза за сопствене потребе и обављања других летова (спортско и аматерско летење, ваздухопловне манифестације).

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следећа значења:

1) заштитна зона (*Safety area*) је дефинисана зона око зоне завршног прилажења и полетања на којој не постоје препреке, осим препрека које су намењене навигацији и смањењу ризика од случајног оштећења хеликоптера који одступи од зоне завршног прилажења и полетања;

2) зона завршног прилажења и полетања (*Final approach and take-off area, FATO*) је дефинисана површина изнад које се завршава фаза прилазног маневра лебдења или приземљења и са које започиње маневар полетања;

3) зона слетања и узлетања (*Touchdown and lift-off area, TLOF*) је зона на којој хеликоптер може да слети или да узлети;

4) летиште је копнена или водена површина која испуњава услове који су прописани за безбедно полетање и слетање ваздухоплова који се користе у пољопривреди, шумарству, за спортске активности и сл;

5) оператер летишта је привредно друштво, друго правно лице или предузетник који користи летиште, регистрован је да пружа одговарајуће услуге, има дозволу за коришћење летишта које је уписано у регистар летишта и одговоран је за безбедно одвијање ваздушног саобраћаја на летишту;

6) оператер терена је правно или физичко лице које користи терен, има дозволу за коришћење терена који је уписан у регистар терена и одговорно је за безбедно одвијање летачких активности на терену;

7) основна стаза полетно-слетне стазе (*Runway strip*) је одређена површина која обухвата полетно-слетну стазу и продужетак за заустављање, ако постоји, која је намењена:

(а) смањењу ризика од оштећења ваздухоплова који скрене са полетно-слетне стазе;

(б) заштити ваздухоплова који је надлеће, за време полетања, односно слетања;

8) праг (*Threshold*) је почетак оног дела полетно-слетне стазе који се користи за слетање;

9) препрека (*Obstacle*) је сваки фиксни (привремени или стални) или покретни објекат или део објекта који се налази у области површина за кретање ваздухоплова или који се простире изнад површи намењених заштити ваздухоплова у лету, које су дефинисане међународним стандардима и препорученом праксом, који може да утиче или која угрожава безбедност ваздушног саобраћаја;

10) полетно-слетна стаза (*Runway*) је површина на земљи, води или објекту намењена за полетање и слетање ваздухоплова;

11) референтна дужина полетно-слетне стазе (*Aeroplane reference field length*) је најмања дужина која је неопходна за полетање ваздухоплова који ће се користити на летишту, при највећој сертификованој маси на полетању, на нивоу мора, при стандардним атмосферским условима, без ветра и при нултом нагибу полетно-слетне стазе;

Напомена: Референтна дужина полетно-слетне стазе је дата у одговарајућем летачком приручнику ваздухоплова или у подацима произвођача ваздухоплова;

12) референтна тачка летишта, односно терена је одређени географски положај летишта, односно терена, чији се положај мери у степенима, минутима и секундама географске ширине и дужине, при чему се као референтни геодетски систем користи Светски геодетски систем - 1984 (*WGS-84*);

13) референтна температура летишта је средња вредност највиших дневних температура у најтоплијем месецу у години, при чему се узима да је најтоплији месец онај који у периоду од пет година има највишу средњу вредност температуре;

14) терен је копнена површина која задовољава услове за повремено обављање спортских активности змајем без мотора, параглајдером, падобраном и балоном, као и за полетање и слетање ваздухоплова ради интервенције и пружања помоћи и може укључивати више полетишта и слетишта, од којих је једно централно.

Услови за коришћење летишта и терена

Члан 3.

Летиште може да се користи у ваздушном саобраћају ако оператер има важећу дозволу за коришћење летишта коју издаје Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат), ако је летиште уписано у регистар летишта који води Директорат и ако у тренутку коришћења испуњава све услове за безбедно одвијање ваздушног саобраћаја прописане овим правилником.

Терен може да се користи за одвијање летачких активности ако оператер има важећу дозволу за коришћење терена коју издаје Директорат, ако је терен уписан у регистар терена који води Директорат и ако у тренутку коришћења испуњава све услове за безбедно одвијање летачких активности прописане овим правилником.

II. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЛЕТИЛИШТА И ТЕРЕНА

Услови за издавање дозволе за коришћење летилишта и терена

Члан 4.

Директорат издаје дозволу за коришћење летилишта ако утврди да летилиште испуњава услове прописане овим правилником у погледу дужине, ширине, равности и нагиба полетно-слетне стазе и основне стазе полетно-слетне стазе, услове у погледу препрека које угрожавају безбедност ваздушног саобраћаја или могу да утичу на угрожавање безбедности ваздушног саобраћаја, као и услове у погледу ознака на летилишту.

Директорат издаје дозволу за коришћење терена ако утврди да на терену не постоји високо растиње, далеководи, жичаре и слични објекти који могу да угрозе безбедност одвијања летачких активности.

Дозвола за коришћење летилишта, односно терена се издаје на документован захтев привредног друштва или другог правног лица, предузетника или другог физичког лица које намерава да буде оператер летилишта, односно терена.

Референтна тачка летилишта и терена

Члан 5.

Оператер летилишта, односно терена одређује референтну тачку летилишта, односно терена, која мора да се налази у близини почетног или планираног геометријског центра летилишта, односно терена.

Оператер летилишта може да измени референтну тачку летилишта, односно терена ако за то постоје оправдани разлози.

Дужина полетно-слетне стазе летилишта

Члан 6.

Дужина полетно-слетне стазе летилишта се одређује на основу номограма произвођача ваздухоплова или корекцијом референтне дужине полетно-слетне стазе и не може да износи мање од 300 *m*.

Корекција референтне дужине полетно-слетне стазе подразумева продужавање референтне дужине полетно-слетне стазе за:

- (а) 7 % на сваких додатних 300 *m* релативне надморске висине локације;
- (б) 1 % за сваки додатни степен целзијуса разлике референтне температуре летилишта и температуре у стандардној атмосфери на тој надморској висини;
- (в) 10 % на сваки додатни проценат нагиба полетно-слетне стазе чија је дужина 900 *m* и више; и
- (г) 20 % за травнату подлогу.

Ширина полетно-слетне стазе летилишта

Члан 7.

Ако је дужина полетно-слетне стазе летилишта мања од 800 *m*, њена ширина не може да износи мање од 20 *m*, односно 18 *m* за полетно-слетне стазе са асфалтним и бетонским застором.

Ако је дужина полетно-слетне стазе летишта између 800 *m* и 1.200 *m* њена ширина не може да износи мање од 23 *m*, а ако је дужина преко 1.200 *m* њена ширина не може да износи мање од 30 *m*.

Димензије основне стазе полетно-слетне стазе летишта

Члан 8.

Основна стаза полетно-слетне стазе летишта се пружа испред прагова полетно-слетне стазе, у дужини од најмање 30 *m*.

Основна стаза полетно-слетне стазе летишта се пружа са сваке стране осе полетно-слетне стазе и њене продужене осе, читавом дужином стазе, до удаљености од осе од најмање 20 *m*, односно 30 *m* за полетно-слетне стазе чија је дужина преко 800 *m*.

Равност, нагиб и правац пружања полетно-слетне стазе летишта

Члан 9.

Равност површине полетно-слетне стазе летишта са асфалтним и бетонским застором не сме да одступа више од ± 3 *cm*, односно више од ± 5 *cm* за травнате полетно-слетне стазе, мерено равњачом дужине 3 *m* по читавој дужини и ширини полетно-слетне стазе летишта.

Највећи уздужни и попречни нагиб полетно-слетне стазе летишта не сме да износи више од 3 %.

Положај и правац пружања полетно-слетне стазе летишта мора да буде такав да прилазне и одлетне површи у најмањој мери прелазе изнад зона предвиђених за становање и других зона у близини летишта осетљивих на буку ваздухоплова.

Допунски услови за летишта са травнатом полетно-слетном стазом

Члан 10.

Поред других услова за безбедно полетање и слетање ваздухоплова прописаних овим правилником, летиште са травнатом полетно-слетном стазом мора да испуњава и следеће услове:

- 1) подлога мора да буде стабилизована;
- 2) трава на полетно-слетној стази не сме да буде виша од 15 *cm*, односно 10 *cm* ако је летиште намењено за ултралаке ваздухоплове;
- 3) трава на основној стази полетно-слетне стазе не сме да буде виша од 30 *cm*, односно 20 *cm* ако је летиште намењено за ултралаке ваздухоплове.

Посебни услови за летишта на води

Члан 11.

Летишта на води морају да буду лоцирана на воденим површинама (реке, језера, канали) где водене струје не могу да утичу на безбедност ваздухоплова при полетању односно слетању.

За време коришћења летишта на води дубина воде мора да износи најмање 1,5 *m* на било ком месту полетно-слетне стазе и основне стазе полетно-слетне стазе.

Ограничење препрека у близини летишта

Члан 12.

У близини летишта не могу да се налазе објекти који могу да представљају препреку за безбедност ваздушног саобраћаја.

Граничне висине за објекте који могу да буду постављени у зони летишта се одређују успостављањем следећих површи за ограничење препрека:

1) унутрашња хоризонтална гранична површ - успоставља се на висини од 45 *m* у односу на референтну тачку летишта са полупречником од најмање 1.000 *m*;

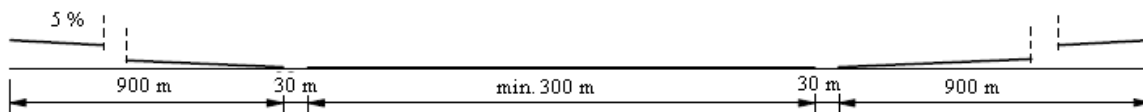
2) прилазна и одлетна површ - почињу од спољне ивице основне стазе која је нормална на осу полетно-слетне стазе, са нагибом од 5 % и дивергенцијом бочних ивица од 10 % на дужини од 900 *m*;

3) прелазна површ - почиње од бочне ивице основне стазе са нагибом од:

- 50 % на летиштима чија је основна стаза полетно-слетне стазе ширине најмање 60 *m*,

- 25 % на осталим летиштима,

и простире се до унутрашње хоризонталне површи (слике 1, 2. и 3. овог правилника).

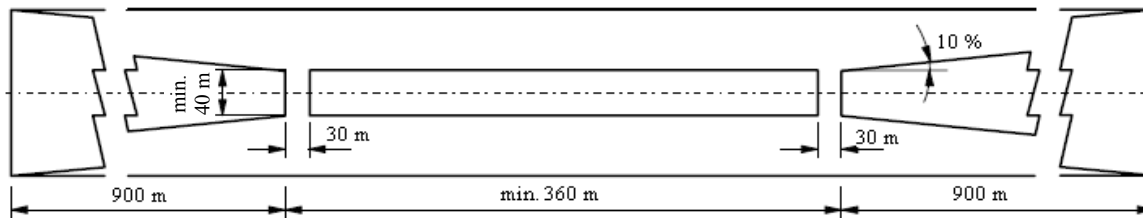

Слика 1.

* минимална ширина основне стазе полетно-слетне стазе

Слика 2.

Слика 3.

III. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ЗА ЛЕТИЛИШТА КОЈА КОРИСТЕ ХЕЛИКОПТЕРИ

Зона завршног прилажења и полетања

Члан 13.

На летилишту које је намењено за полетање и слетање хеликоптера мора да се налази најмање једна зона завршног прилажења и полетања, довољно велика да се у њу уцрта круг чији пречник износи најмање:

- 1) један „D” највећег хеликоптера, за хеликоптере чије су перформансе класе 1;
- 2) један „D” највећег хеликоптера чија је максимална маса на полетању већа од 3.175 kg, односно 0,83 „D” највећег хеликоптера чија је максимална маса на полетању мања од 3.175 kg, за хеликоптере чије су перформансе класе 2 или 3, при чему „D” представља највећу укупну дужину хеликоптера који ће се користити на летилишту (меродавни хеликоптер).

Средњи нагиб зоне завршног прилажења и полетања у било ком смеру не сме да износи више од 3 %, с тим да ниједан део те зоне не сме да има нагиб већи од 5 % за хеликоптере чије су перформансе класе 1, односно 7 % за хеликоптере чије су перформансе класе 2 или 3.

Површина зоне завршног прилажења и полетања мора да буде стабилизована, без препрека, отпорна на утицај ваздушног струјања услед рада ротора и такве носивости да може да издржи статичко оптерећење хеликоптера.

Зона слетања и узлетања

Члан 14.

На летилишту које је намењено за полетање и слетање хеликоптера мора да се налази најмање једна зона слетања и узлетања, која може да буде неправилног облика, али довољно велика да се у њу уцрта круг чији је пречник најмање 0,83 „D” највећег хеликоптера који ће се користити на летилишту.

Нагиби на зони слетања и узлетања морају да буду такви да онемогуће скупљање воде на површини зоне и не смеју да износе више од 2 % у било ком смеру.

Површина зоне слетања и узлетања мора да буде стабилизована, отпорна на утицај ваздушног струјања услед рада ротора и такве носивости да може да издржи динамичко оптерећење хеликоптера.

Заштитна зона

Члан 15.

Заштитна зона мора да се пружа на растојању од најмање 3 m или 0,25 „D” (у зависности шта је веће) за хеликоптере чије су перформансе класе 1, односно од најмање 3 m или 0,5 „D” (у зависности шта је веће) за хеликоптере чије су перформансе класе 2 или 3, у односу на границу зоне завршног прилажења и полетања.

Ако је зона завршног прилажења и полетања правоугаоног облика, свака спољна ивица заштитне зоне мора да буде дугачка најмање 2 „D”, а ако је кружног облика пречник заштитне зоне мора да буде најмање 2 „D”.

У заштитној зони не смеју да се налазе непокретни и покретни објекти, осим непокретних ломљивих објеката који због своје намене морају да буду у заштитној зони.

Нагиби у заштитној зони не смеју да износе више од 4 % од ивице зоне завршног прилажења и полетања.

На растојању до 10 *m* од ивица заштитне зоне мора да постоји заштитна површ под углом од 45° коју не смеју да пробијају препреке.

Површина заштитне зоне мора да буде стабилизована и отпорна на утицај ваздушног струјања услед рада ротора, а прелаз између зоне завршног прилажења и полетања и заштитне зоне мора да буде нивелисан.

Ограничење препрека у близини летишта које користе хеликоптери

Члан 16.

На летишту које је намењено за полетање и слетање хеликоптера за неинструментални прилаз успостављају се прилазна и одлетна површ за ограничење препрека.

Прилазна површ је коса површ или комбинација више површи са нагибом од краја заштитне зоне који износи:

1) највише 8 % у првом сектору (који почиње од спољне ивице заштитне зоне у дужини од 245 *m* и са дивергенцијом од 10 %);

2) највише 12,5 % у другом сектору (који се наставља на први сектор са дивергенцијом од 10 % до тачке где је ширина сектора седам ширина пречника ротора);

3) највише 15 % у трећем сектору (који се наставља на други сектор до тачке где прилазна површ достиже висину од 150 *m* у односу на спољну ивицу заштитне зоне).

Одлетна површ је коса површ или комбинација више површи са нагибом од краја заштитне зоне који износи:

1) највише 4,5 % у првом сектору, за хеликоптере чије су перформансе класе 1, односно највише 8 % за хеликоптере чије су перформансе класе 2 или 3,

2) највише 4,5 % у другом сектору, за хеликоптере чије су перформансе класе 1, односно највише 15 % за хеликоптере чије су перформансе класе 2 или 3,

3) највише 15 % у трећем сектору, за хеликоптере чије су перформансе класе 2 или 3,

при чему се сектори одређују на исти начин као код прилазне површи.

IV. ПОСТУПАК ЗА ИЗДАВАЊЕ ДОЗВОЛЕ ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЛЕТИШТА, ОДНОСНО ТЕРЕНА

Подношење захтева за издавање дозволе

Члан 17.

Захтев за издавање дозволе за коришћење летишта, односно терена подноси се Директорату, најкасније 60 дана пре дана када се планира почетак коришћења летишта, односно терена.

Захтев за издавање дозволе за коришћења летишта мора да садржи назив, намену и кратак опис летишта, координате референтне тачке летишта (у систему *WGS-84*), референтну температуру летишта, надморску висину на којој се летиште налази, димензије, правац пружања и врсту подлоге полетно-слетне стазе, и тип ваздухоплова који ће се користити на летишту (меродавни ваздухоплов).

Захтев за издавање дозволе за коришћења терена мора да садржи назив, намену и кратак опис терена, координате референтне тачке терена (у систему *WGS-*

84), тип ваздухоплова који ће се користити на терену, надморску висину и димензије свих полетишта и слетишта које терен укључује.

Документација која се подноси уз захтев за издавање дозволе за коришћење летишта

Члан 18.

Уз захтев за издавање дозволе за коришћење летишта подносилац захтева је дужан да достави следећу документацију:

1) исправу којом доказује право коришћења површине на којој се налази летиште, односно одобрење надлежне лучке капетаније са наутичким условима, ако је у питању летиште на води;

2) ситуациони план летишта у размери 1:25.000, са уцртаним најближим насељеним местом;

3) план-скицу полетно-слетне стазе у размери 1:10.000, у вертикалној и хоризонталној пројекцији, са уцртаним висинама препрека и других опасних места која би могла да угрозе безбедност летења, која се налазе испод површи за ограничење препрека са уцртаним међусобним растојањима;

4) приручник за коришћење летишта;

5) мишљење пружаоца услуга контроле летења у вези летења у планираној зони летења;

6) сагласност министарства надлежног за унутрашње послове, уколико се летиште планира у пограничном појасу;

7) сагласност министарства надлежног за послове одбране;

8) другу документацију за коју Директорат оцени да је потребна да би одлучио о захтеву.

О издавању сагласности из става 1. тачка 7) овог члана министарство надлежно за послове одбране одлучиће у року од 15 дана од дана подношења захтева за издавање сагласности.

Приручник за коришћење летишта мора да садржи основне податке о оператеру летишта, техничке податке о летишту, процедуре за коришћење летишта и друге податке од значаја за безбедно одвијање летачких активности на летишту.

Документација која се подноси уз захтев за издавање дозволе за коришћење терена

Члан 19.

Уз захтев за издавање дозволе за коришћење терена подносилац захтева је дужан да достави следећу документацију:

1) исправу којом подносилац захтева доказује право коришћења површине на којој се налази терен;

2) ситуациони план терена у размери 1:25.000 са уцртаном локацијом полетишта и слетишта;

3) план-скицу полетишта и слетишта у размери 1:10.000, у вертикалној и хоризонталној пројекцији, са уцртаним висинама препрека и других опасних места која би могла да угрозе безбедност летења;

4) мишљење инструктора параглајдинга који се налази на листи овлашћених испитивача Директората о погодности терена за одвијање летачких активности;

5) сагласност министарства надлежног за унутрашње послове, уколико се терен планира у пограничном појасу;

6) сагласност министарства надлежног за послове одбране;

7) другу документацију за коју Директорат оцени да је потребна да би одлучио о захтеву.

О издавању сагласности из става 1. тачка 6) овог члана министарство надлежно за послове одбране одлучиће у року од 15 дана од дана подношења захтева за издавање сагласности.

Спровођење основне провере

Члан 20.

По пријему захтева за издавање дозволе за коришћење летишта, односно терена, овлашћена лица Директората (проверивачи) спроводе основну проверу којом се утврђује испуњеност услова за издавање дозволе.

Основна провера се састоји од прелиминарног прегледа поднетог захтева и пратеће документације и, по правилу, непосредне провере летишта, односно терена.

Непосредна провера летишта, односно терена се неће спроводити ако проверивачи, само на основу прелиминарног прегледа поднетог захтева и пратеће документације, оцене да подносилац захтева не испуњава услове за издавање дозволе.

Прелиминарни преглед

Члан 21.

Прелиминарни преглед обухвата проверу статуса подносиоца захтева и земљишта на коме се налази летиште, односно терен и земљишта око летишта, односно терена, проверу усклађености достављене техничке документације са техничким условима прописаним за полетно-слетну стазу и основну стазу полетно-слетне стазе, процену приручника за коришћење летишта, као и проверу остале документације из члана 18. односно 19. овог правилника.

Непосредна провера

Члан 22.

Непосредна провера представља преглед летишта, односно терена са циљем да се утврди тачност података достављених у захтеву за издавање дозволе и пратећој документацији.

Непосредна провера обухвата:

1) преглед димензија и стања површина за кретање ваздухоплова;

2) утврђивање постојања препрека изнад површи за ограничење препрека и у близини летишта, односно утврђивање постојања високог растиња, далековода, жичара и сличних објеката који могу да угрозе безбедност одвијања летачких активности;

3) проверу постојања медицинског и ватрогасног обезбеђења летишта, односно терена, као и постојања одговарајуће метеоролошке опреме;

4) преглед ознака полетно-слетне стазе летишта.

Извештај проверивача

Члан 23.

По завршеној основној провери, а најкасније 15 дана од дана када је извршена непосредна провера, проверивачи сачињавају писмени извештај о извршеној провери који садржи чињенично стање и достављају га подносиоцу захтева.

Ако извештај о извршеној провери констатује постојање неправилности због којих није могуће издати дозволу за коришћење летишта, односно терена, а које није могуће отклонити корективним мерама, Директорат доноси решење којим се одбија захтев за издавање дозволе за коришћење летишта, односно терена.

Ако извештај о извршеној провери констатује постојање неправилности које је могуће отклонити, Директорат налаже подносиоцу захтева да предложи корективне мере за отклањање неправилности и рокове за њихово предузимање.

Директорат процењује корективне мере које је предложио подносилац захтева и прихвата их, уколико су погодне за отклањање уочених неправилности, а подносилац захтева је дужан да примени корективне мере које је прихватио Директорат.

Одлука о исходу провере

Члан 24.

Ако у извештају о извршеној провери нису констатоване неправилности због којих није могуће издати дозволу, Директорат доноси решење о издавању дозволе и издаје подносиоцу захтева дозволу за коришћење летишта, односно терена.

Директорат доноси решење којим се одбија захтев за издавање дозволе за коришћење летишта, односно терена ако:

1) подносилац захтева не предложи корективне мере у року од 30 дана рачунајући од дана када је примио извештај о извршеној провери који садржи налог за предлагање корективних мера; или

2) подносилац захтева не примени корективне мере које је прихватио Директорат у року који је споразумно одређен између Директората и подносиоца захтева.

V. ДОЗВОЛА ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЛЕТИЛИШТА, ОДНОСНО ТЕРЕНА

Садржај дозволе

Члан 25.

Дозвола за коришћење летишта, односно терена се издаје на обрасцу који је дат у Прилогу овог правилника и садржи:

1) назив издаваоца - „Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије” и лого Директората;

2) правни основ за издавање дозволе;

3) назив и локацију летишта, односно терена;

4) податке о оператеру летишта, односно терена (назив и седиште, ако је оператер привредно друштво или друго правно лице, односно име и презиме, ако је оператер предузетник или физичко лице);

5) датум издавања дозволе;

6) рок важења дозволе;

7) спецификацију услова за коришћење летишта, односно терена (намену, врсту ваздухоплова којима је допуштено коришћење, техничке карактеристике полетно-слетне стазе и сл);

8) печат и потпис овлашћеног лица Директората.

Важење дозволе

Члан 26.

Осим у случају суспензије или стављања дозволе ван снаге, дозвола за коришћење летишта важи годину дана, а дозвола за коришћење терена три године.

За продужење рока важења дозволе за коришћење оператер летишта, односно терена подноси Директорату захтев за обављање периодичне провере и то најраније 60 дана пре истека рока важења дозволе.

Уз захтев из става 2. овог члана, оператер летишта, односно терена подноси изјаву о томе да нема промена у погледу услова под којима је дозвола за коришћење издата, а у супротном уз захтев подноси документацију на којој заснива свој захтев.

Ако се периодичном провером утврди да оператер летишта и даље испуњава услове под којима је дозвола издата, Директорат доноси решење о продужењу рока важења дозволе на наредних годину дана и издаје оператеру нов образац дозволе за коришћење летишта.

Ако се периодичном провером утврди да оператер терена и даље испуњава услове под којима је дозвола издата, Директорат доноси решење о продужењу рока важења дозволе на наредних три године и издаје оператеру нов образац дозволе за коришћење терена.

Измене у току важења дозволе

Члан 27.

Оператер летишта, односно терена мора да испуњава услове под којима је издата дозвола за коришћење за све време њеног важења.

Ако оператер летишта, у току важења дозволе за коришћење намерава да изврши значајне измене на летишту (нпр. одређивање нове полетно-слетне стазе на истом летишту, измена правца пружања полетно-слетне стазе, и сл) дужан је да поднесе Директорату захтев за измену дозволе за коришћење летишта са документацијом на којој заснива свој захтев.

Ако ваздухопловни инспектор, вршећи инспекцијски надзор у току важења дозволе установи да летиште, односно терен не испуњава неки од услова под којим је дозвола издата, он може да поднесе образложени писмени предлог директору Директората да се дозвола измени, суспендује или стави ван снаге.

У случају да уважи предлог из става 3. овог члана, директор Директората доноси решење о измени, суспензији или стављању ван снаге дозволе за коришћење летишта, односно суспензији или стављању ван снаге дозволе за коришћење терена.

Последице измене и суспензије дозволе

Члан 28.

Решењем о измени дозволе за коришћење летишта се мења спецификација услова за коришћење летишта, али се не мења рок важења дозволе.

Решењем о суспензији дозволе за коришћење летишта, односно терена, оператеру се изриче забрана коришћења летишта, односно терена у циљу обављања летачких активности.

Забрана коришћења летишта, односно терена из става 2. овог члана може да траје најдуже шест месеци, рачунајући од дана када је достављено решење о суспензији.

Директорат може решењем о суспензији да наложи оператеру летишта, односно терена да у одређеном року испуни одговарајуће обавезе ради испуњења прописаних услова за важење дозволе за коришћење летишта, односно терена.

Суспензија коришћења дозволе се укида ако оператер летишта, односно терена пре истека одређеног рока испуни обавезе које су му наложене решењем о суспензији.

Стављање дозволе ван снаге

Члан 29.

Директорат ставља ван снаге дозволу за коришћење летишта, односно терена:

1) ако оператер не испуни обавезе које су му наложене решењем о суспензији, до истека рока који је одређен у решењу о суспензији;

2) непосредно, на основу предлога ваздухопловног инспектора за стављање дозволе ван снаге, ако је очигледно да оператер летишта, односно терена не испуњава услове за обављање делатности или ако се летиште, односно терен не може довести у стање које је неопходно за безбедно одвијање летачких активности.

Пренос дозволе

Члан 30.

Оператер летишта, односно терена (преносилац дозволе) може, уз одобрење Директората, да пренесе важећу дозволу за коришћење летишта, односно терена на другог оператера (прималац дозволе).

Пренос дозволе се врши на основу писменог захтева који прималац дозволе поднесе Директорату, најкасније 60 дана пре него што преносилац дозволе престане да користи летиште, односно терен, а преносилац дозволе је дужан да у истом року писмено обавести Директорат да планира пренос дозволе.

Уз захтев из става 2. овог члана прималац дозволе подноси исправу којом се доказује право коришћења површине на којој се налази летиште, односно терен, као и изјаву преносиоца дозволе којом даје сагласност за пренос, ако та сагласност не произлази из садржине саме исправе.

Преносилац дозволе задржава сву одговорност за коришћење летишта, односно терена, све док Директорат не одобри пренос дозволе.

Директорат одобрава пренос дозволе ако прималац дозволе испуњава услове прописане овим правилником за издавање дозволе.

Ако одобри пренос дозволе, Директорат издаје дозволу за коришћење новом оператеру са роком важења дозволе која је предмет преноса, а податке о новом оператеру по службеној дужности уноси у регистар летишта, односно терена.

Обавештавање о дозволи

Члан 31.

Директорат је дужан да о издавању, измени, преносу, суспензији и стављању ван снаге дозволе за коришћење летишта, односно терена, обавести пружаоца услуга ваздухопловног информисања ради објављивања тих податка у Интегрисаном ваздухопловном информативном пакету.

Обрасци захтева који се подносе Директорату

Члан 32.

Захтеви за издавање, измену и продужење рока важења дозволе за коришћење летишта, односно терена, као и за пренос дозволе на другог оператера, се подносе на обрасцима чији садржај и изглед утврђује директор Директората.

VI. УСЛОВИ ЗА БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ЛЕТИЛИШТА, ОДНОСНО ТЕРЕНА

Обележавање летишта

Члан 33.

За време коришћења летишта полетно-слетна стаза мора да буде обележена на начин који је прописан овим правилником.

Полетно-слетна стаза се обележава ознакама које могу бити непокретне или покретне.

Непокретне ознаке

Члан 34.

Непокретне ознаке полетно-слетне стазе летишта су угаоници и траке.

Прагови полетно-слетне стазе летишта се обележавају угаонцима чији су краци дужине 6 *m* и ширине 1 *m*.

Ивице полетно-слетне стазе летишта се обележавају тракама дужине 4 *m* и ширине 1 *m*, које се постављају на сваких 50 *m*.

Угаоници и траке се израђују од бетона, туцаника и другог погодног материјала и боје се белом бојом.

Угаоници и траке морају да буду у нивоу са околним тереном.

Покретне ознаке

Члан 35.

Као покретне ознаке полетно-слетне стазе летишта првенствено се користе заставице, али могу да се користе и конуси, зарубљене пирамиде, призме и сл.

Углови прага полетно-слетне стазе летишта се обележавају постављањем по једне заставице црвене боје.

Бочне ивице полетно-слетне стазе летишта се обележавају заставицама црвено беле боје димензија 50 *cm* x 40 *cm*, које се постављају на размаку од 50 *m*.

Препреке и друга опасна места изван полетно-слетне стазе летишта која могу да угрозе безбедност летења се обележавају заставицама црвене боје.

Простор за паркирање ваздухоплова се обележава заставицама жуте боје.

Покретне ознаке морају да буду израђене од кртог, лако ломљивог материјала или неког меког материјала који не може да угрози безбедност ваздухоплова или да проузрокује његово оштећење.

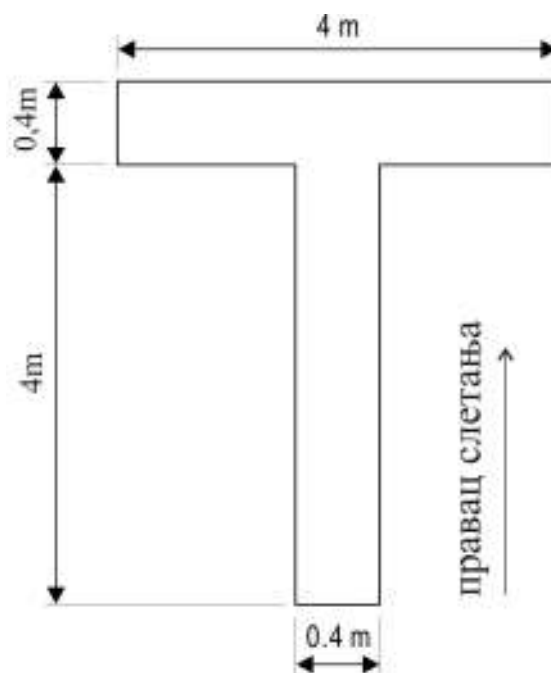
Висина покретних ознака мора да буде таква да елиса ваздухоплова не може да дође у контакт са ознаком.

Показивач правца слетања

Члан 36.

Показивач правца слетања се поставља испред или поред полетно-слетне стазе летишта и то тако да буде јасно видљив.

Показивач правца слетања мора да буде направљен од платна или другог погодног материјала беле боје у облику слова „Т”, облика и димензија као што је приказано на слици 4. овог правилника.

Слика 4.

Ознака неупотребљивости полетно-слетне стазе

Члан 37.

Ознака у облику крста, чији су краци дужине 6 m и ширине $0,9\text{ m}$, се поставља да укаже пилоту на полетно-слетну стазу која није у употреби.

Ознака из става 1. овог члана мора да буде направљена од платна или другог погодног материјала беле боје.

Обележавање летишта на води

Члан 38.

Полетно-слетна стаза летишта на води се обележава на следећи начин:

- 1) ивице полетно-слетне стазе морају да се обележе бовама беле боје или друге боје која је на воденој површини лако уочљива;
- 2) бове морају да буду постављене на међусобном растојању од највише 50 *m*;
- 3) углови полетно-слетне стазе морају да буду обележени бовама црвене боје;
- 4) бове морају да буду минималног пречника 50 *cm*, првенствено у облику лопте или конуса и израђене од пластике или другог сличног материјала;
- 5) у време коришћења летишта све бове морају да се налазе на површини воде, причвршћене за дно ужетом са контрагетом.

Основна стаза полетно-слетне стазе летишта на води се обележава жутим или црвеним бовама у облику лопте пречника 1 *m* или у облику конуса висине 1 *m*, уколико то није другачије одређено прописима који уређују пловидбу на унутрашњим водама.

Препреке и друга опасна места изван полетно-слетне стазе летишта на води која могу да угрозе безбедност летења се обележавају бовама или заставицама црвене боје.

Водена површина намењена за паркирање ваздухоплова (сидрење), се обележава жутом бовом, уколико се налази на месту где може да утиче на безбедност саобраћаја на води и уколико није другачије одређено прописима који уређују пловидбу на унутрашњим водама.

Обележавање летишта која користе хеликоптери

Члан 39.

Зона завршног прилажења и полетања летишта која користе хеликоптери се обележава тракама беле боје, димензија 1 *m* x 3 *m*.

Ако је зона завршног прилажења и полетања правоугаоног или квадратног облика, свака страница мора да се обележи са најмање три ознаке.

Ако је зона завршног прилажења и полетања кружног облика, мора да се постави најмање пет ознака са највећим растојањем између ознака од 10 *m*.

Унутар зоне завршног прилажења и полетања се поставља ознака у облику слова „H” беле боје, димензија 3 *m* x 1,8 *m*, са дебљином линија од 0,4 *m*.

Зона слетања и узлетања се обележава кружницом жуте боје дебљине линије од 0,5 *m*.

Унутрашњи пречник круга зоне слетања и узлетања мора да износи најмање 0,5 „D” највећег хеликоптера који ће се користити на летишту.

Обезбеђење на летишту

Члан 40.

За време коришћења на летишту мора да постоји медицинско и ватрогасно обезбеђење, као и одговарајућа метеоролошка опрема.

Медицинско обезбеђење се састоји од апотеке за прву помоћ (маказе, Крамерове шине, завојни и потрошни материјал - алкохол, бензин, вата, газа, фластер, гумене рукавице и сл), носила и путничког возила за превоз повређених.

Ватрогасно обезбеђење

Члан 41.

Ватрогасно обезбеђење на летишту се састоји од:

1) најмање једног апарата за гашење пожара типа *S-50* за сваки ваздухоплов на летишту намењеном за пружање услуга из ваздуха;

2) најмање једног апарата за гашење пожара типа *S-9* за сваки ваздухоплов на летишту намењеном за спортско и аматерско летење или за превоз за сопствене потребе.

За време одвијања летачких активности на летишту мора да буде присутно најмање једно лице посебно обучено за гашење пожара.

Метеоролошка опрема

Члан 42.

За време коришћења на летишту мора да постоји следећа метеоролошка опрема:

1) показивач правца и јачине ветра;

2) анемометар, који може да буде електронски или механички и који мора да има важећу листу провере (листу извршеног баждарења).

Показивач правца и јачине ветра

Члан 43.

Показивач правца и јачине ветра мора да буде израђен од платна, цилиндричног облика, дужине од 1,5 *m* до 2 *m*.

Показивач правца и јачине ветра се поставља на висини од 2 *m* до 3 *m*, на видном месту, бочно од полетно-слетне стазе, на растојању од 40 *m* у нивоу приземљења ваздухоплова.

Обезбеђење летишта на води

Члан 44.

За време коришћења летиште на води мора да буде снабдевано следећом опремом за гашење пожара и спасавање на води: апарат за гашење пожара типа *S-3*, радио-станица, два весла, конопац дебљине 10 *mm* и дужине до 10 *m*, два појаса за спасавање, мегафон, нож и најмање један чамац са мотором у који се смешта опрема за гашење пожара и спасавање, као и апотека за прву помоћ.

Обезбеђење терена

Члан 45.

За време одвијања летачких активности терен мора да буде снабдевен следећом опремом: анемометар, показивач правца и брзине ветра малих брзина (тзв. стример трака), радио-станица и апотека за прву помоћ.

Забрана кретања и обавеза растеривања птица

Члан 46.

За време коришћења летишта забрањено је кретање људи, возила и животиња по полетно-слетној стази.

Оператер летишта је дужан да предузме мере за спречавање кретања из става 1. овог члана, током одвијања летачких активности.

У случају да су у близини летишта засејане пољопривредне културе које представљају извор хране за птице и узрок њиховог окупљања, оператер летишта је дужан да пре почетка летачких активности предузме мере осматрања и растеривања птица.

Преглед полетно-слетне стазе и основне стазе

Члан 47.

Оператер летишта је дужан да пре почетка летачког дана детаљно прегледа полетно-слетну стазу и основну стазу да би утврдио да ли се на њима налазе оштећења (кртичњаци, рупе и сл) или страни предмети.

Уколико је то изводљиво, оштећења се санирају, а страни предмети уклањају.

Ако не поступи на начин прописан у ставу 2. овог члана, оператер летишта је дужан да привремено обустави коришћење летишта.

Оператер летишта је дужан да води листе извршених прегледа.

Обавеза обавештавања Директората о променама

Члан 48.

Ако у току важења дозволе за коришћење летишта, односно терена наступи нека промена на летишту односно терену или у његовој околини која може да утиче на безбедност летења (нпр. нова препрека у близини летишта, нови далековод, жичара и сл), оператер летишта, односно терена је дужан да престане са коришћењем летишта, односно терена и да о томе одмах обавести Директорат.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Важење дозвола издатих на основу важећих прописа

Члан 49.

Дозволе за коришћење летишта, односно терена које су издате по прописима који су на снази до ступања на снагу овог правилника остају на снази најкасније годину дана од дана ступања овог правилника на снагу, односно до издавања одговарајућих дозвола које се издају на основу овог правилника.

Престанак важења других прописа

Члан 50.

Даном ступања на снагу овог правилника престаје да важи Правилник о коришћењу летишта („Службени лист СФРЈ”, број 11/79).

Даном ступања на снагу овог правилника престају да важе одредбе које се односе на летишта и терене садржане у Правилнику о издавању дозволе за коришћење аеродрома („Службени гласник РС”, број 2/11) и одредбе које се односе на летишта садржане у Правилнику о ватрогасно-спасилачкој служби и обезбеђењу на аеродромима („Службени гласник РС”, број 93/09).

Ступање правилника на снагу

Члан 51.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Бр. 1/0-01-0001/2012-0017

У Београду, 23. фебруара 2012. године

Управни одбор

Председник

Милутин Мркоњић

Образак дозволе за коришћење летишта, односно терена

ДИРЕКТОРАТ ЦИВИЛНОГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
CIVIL AVIATION DIRECTORATE OF THE REPUBLIC OF SERBIA

На основу члана 102. став 2. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10 и 57/11) издаје се

In accordance with Article 102 para 2 of the Air Transport Law („Official Gazette of the Republic of Serbia” No. 73/10 and 57/11), we hereby issue

ДОЗВОЛА
ЗА КОРИШЋЕЊЕ ЛЕТИЛИШТА/ТЕРЕНА
AIRFIELD/TERRAIN CERTIFICATE

Назив и локација летишта/терена
Airfield/Terrain Name and Location

Оператер летишта/терена
Airfield/Terrain Operator Name and Address

Датум издавања
Date of Issue

Рок важења
Validity

Спецификација услова за коришћење летишта/терена:
Airfield/Terrain Operations Specifications:

Директор
Director